

«**ΤΟ ΟΤΙ ΔΙΑΦΩΝΟΥΜΕ** δεν σημαίνει ότι δεν συζητάμε», λένε συνεργάτες του πρωθυπουργού που αναφέρουν ότι η Ελλάδα επαναλαμβάνει με ειλικρίνεια τις πάγιες θέσεις της για όλα τα ζητήματα

ΘΕΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ θεωρούν στην κυβέρνηση το ότι η συνάντηση Μητσοτάκη - Ερντογάν θα ακολουθήσει εκείνη του Τούρκου Προέδρου με τον Αμερικανό Πρόεδρο Τζο Μπάιντεν

ΤΟ ΘΕΜΑ

Οι κόκκινες γραμμές του Μπάιντεν

Του **ΘΑΝΑΣΗ Κ. ΤΣΙΤΣΑ**
Ανταπόκριση, Ουάσιγκτον

■ **ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ** του ταξίδι στο εξωτερικό, ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν θα επιδιώξει την ανανέωση της παγκόσμιας αμερικανικής ηγεσίας με μια σειρά συναντήσεων κορυφής. Μεταξύ άλλων, ο Τζ. Μπάιντεν θα συναντηθεί με τον Τούρκο Πρόεδρο Ταγίπ Ερντογάν στις 14 Ιουνίου στις Βρυξέλλες. Οι δύο άνδρες αναμένεται να συζητήσουν για τη Συρία, το Αφγανιστάν, την ανατολική Μεσόγειο, καθώς και για το ζήτημα των S-400.

Η επίσημη αναγνώριση της Γενοκτονίας των Αρμενίων από τον Μπάιντεν προκάλεσε τον περασμένο Απρίλιο την ανταλλαγή σκληρών δηλώσεων με τον Ερντογάν. Επίσης, οι ΗΠΑ και η Τουρκία έχουν διαφορετικές απόψεις για τη Συρία, τη σύγκρουση στο Ναγκόρνο Καραμπάχ, τον εμφύλιο στη Λιβύη και τις δραστηριότητες εξερεύνησης υδρογονανθράκων της Αγκυρας στην ανατολική Μεσόγειο. Μοναδικό κοινό πεδίο των δύο πλευρών θα μπορούσε να είναι ο ρόλος της Αγκυρας στο Αφγανιστάν μετά την προγραμματισμένη αποχώρηση των ΗΠΑ, η οποία θα μπορούσε να συμβάλει στην ανοικοδόμηση της εμπιστοσύνης.

Για τον Μπάιντεν, η αυριανή συνάντηση με τον Τούρκο Πρόεδρο θα είναι κρίσιμη. Ο Αμερικανός Πρόεδρος έχει υποσχεθεί να ανατρέψει την παλιόραυτη αυταρχική διακυβέρνηση παγκοσμίως και να ανανεώσει τον πητικό πυρήνα της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ. Σε κείμενο που δημοσίευσε πριν από το ταξίδι του στην Ευρώπη αναφέρεται στις δημοκρατικές αξίες 14 φορές. Το πρώτο καθήκον, λοιπόν, του Μπάιντεν είναι η αντιμετώπιση του νατοϊκού εταίρου, του οποίου τα δημοκρατικά ένστικτα έχουν ατροφήσει εδώ και καιρό.

Στην Ουάσιγκτον η πλειονότητα των αναλυτών συγκλίνει στο ότι η εξωτερική πολιτική της Αγκυρας θα συνεχίσει να γίνεται πιο ανεξάρτητη και λιγότερο προβλέψιμη. «Αποστολή του Τζο Μπάιντεν στη συνάντησή του με τον Ερντογάν», έγραψε ο Γουόλτερ Ράσελ στη «Wall Street Journal», «δεν είναι να διασώσει την παλαιά αμερικανoturκική συμμαχία, αλλά να θέσει τις βάσεις για μια νέα, γιατί, παρά την τρέχουσα αποξένωσή τους, Αμερική και Τουρκία έχουν κοινά συμφέροντα».

Νέοι όροι

Ο Ριτς Ούτσεν, πρώην συνταγματάρχης του στρατού που υπηρέτησε ως ανώτερος σύμβουλος του ειδικού εκπροσώπου των ΗΠΑ για τη Συρία, Τζέιμς Τζέφρι, υπό τον τώως Πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ, δήλωσε στον τουρκικό ιστότοπο Ahval ότι ο Τζ. Μπάιντεν καθορίζει αθόρυβα νέους όρους για τις σχέσεις μεταξύ ΗΠΑ - Τουρκίας. Προς το παρόν, ισχύει το ρητό «no news is good news», σε μια σχέση που έχει δει πολλές τρικυμιώδεις αντιπαραθέσεις τα τελευταία χρόνια. Σύμφωνα με τον Ούτσεν, η απερχόμενη

Η ατζέντα της συνάντησης του Προέδρου των ΗΠΑ με τον Τούρκο ομόλογό του θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, το ζήτημα των δημοκρατικών αξιών

κυβέρνηση Τραμπ έκανε χάρη στον Μπάιντεν επιβάλλοντας κυρώσεις βάσει του νόμου Countering America's Adversaries Through Sanctions Act (CAATSA) κατά της αγοράς των πυραύλων S-400 από τη Ρωσία. Ωστόσο, η κυβέρνηση Τραμπ άφησε την πόρτα ανοιχτή για τη νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ, προκειμένου να θέσει τους όρους των σχέσεων με την Τουρκία, «επιλέγοντας κάποιες πιο επιει-

χειριστέια μια προβληματική σχέση. Και οι δύο πλευρές το γνωρίζουν αυτό. Δεν είναι, άλλωστε, μυστικό ότι ο Ερντογάν πόνταρε στην επανεκλογή του Τραμπ. Η σχέση του με τον Μπάιντεν ήταν πάντα συγκρουσιακή, ενώ η σχέση του με τον Τραμπ ιδιαίτερα ζεστή. Ο Μπάιντεν, όμως, είναι γενικά προσεκτικός στην εξωτερική πολιτική, δεν βιάζεται καθόλου και υπολογίζει τη γεωστρατηγική θέση της Τουρκίας.

Από την οπτική γωνία του Ερντογάν, ο Μπάιντεν βρισκόταν στη λάθος πλευρά σχεδόν όλων των ζητημάτων που έχουν σημασία για την Τουρκία. Εκτός από τη συμπάθειά του για την Ελλάδα και τους Ελληνοκύπριους και την υποστήριξή του στους Κούρδους της Συρίας (YPG), ο Μπάιντεν μπορεί να φέρει άδικα το βάρος του θυμού του Τούρκου Προέδρου σχετικά με την απάντηση των ΗΠΑ στην απόπειρα πραξικοπήματος, καθώς ήταν αυτός που ο Μπαράκ Ομπάμα

ως αποτέλεσμα να προσέλθει ο Ερντογάν στη συνάντηση με τον Μητσοτάκη έχοντας λάβει τα μηνύματα και στην κυβέρνηση εκτιμούν πως θα είναι πιο διαλλακτικός. Στο περιβάλλον του Κυριάκου Μητσοτάκη ποντάρουν πάντως και στην οικονομική ατζέντα που θα περιλαμβάνεται στις συζητήσεις με τον Τούρκο Πρόεδρο, ο οποίος έχει ανάγκη από θετικές ειδήσεις στο πεδίο αυτό.

Στο περιθώριο της Συνόδου του ΝΑΤΟ, ο πρωθυπουργός θα έχει συνάντηση και με τον Βρετανό πρωθυπουργό Μπόρις Τζόνσον, με τις διμερείς σχέσεις μετά το Brexit και το Κυπρι-

Ο στόχος είναι να ανοίξει ένας δίαυλος επικοινωνίας μεταξύ των δύο χωρών που θα δημιουργήσει τις συνθήκες για ένα ήρεμο καλοκαίρι

ακό ενόψει πενταμερούς να είναι τα κύρια θέματα. Τον Κυριάκο Μητσοτάκη θα συνοδεύσουν στις Βρυξέλλες οι υπουργοί Εξωτερικών Νίκος Δένδιας και Αμυνας Νίκος Παναγιωτόπουλος, η κυβερνητική εκπρόσωπος Αριστοτελία Πελάνη, η διπλωματική σύμβουλος Ελένη Σουρανή και ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Θάνος Ντόκος.

Ο ΤΖΟ ΜΠΑΪΝΤΕΝ επιβιβάζεται στο Air Force 1 για το πρώτο του ταξίδι στο εξωτερικό ως Πρόεδρου των ΗΠΑ

κείς κυρώσεις». Την περασμένη εβδομάδα, η υφυπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Γουένη Σέρμαν επισκέφθηκε την Τουρκία και παρουσίασε εναλλακτικές λύσεις για την επίλυση της κρίσης με τους S-400. Ο Ούτσεν είπε ότι η Σέρμαν μπορεί να έχει προτείνει ένα συμβιβασμό, σύμφωνα με τον οποίο η κυβέρνηση Μπάιντεν δεν θα άρει μεν τις υφιστάμενες κυρώσεις, αλλά δεν θα επιβάλει περαιτέρω μέτρα όσο η Τουρκία παραμένει «εντός συγκεκριμένων κόκκινων γραμμών». Μιλώντας για το πρόβλημα των S-400, τουρκικές διπλωματικές πηγές τόνιζαν στην τουρκική εφημερίδα «Daily Sabah»: «Ζητάμε τώρα έναν πολιτικό χάρτη παρά έναν τεχνικό. Η Τουρκία έστειλε ένα έγγραφο στην Ουάσιγκτον σχετικά με αυτό το ζήτημα και η πλευρά των ΗΠΑ εργάζεται επί του παρόντος σε αυτό το έγγραφο».

Για μια σειρά πρώην Αμερικανών αξιωματούχων είναι σαφές ότι η σημερινή κυβέρνηση των ΗΠΑ δεν αποτελείται από μια ομάδα τουρκόφιλων. Επιθυμεί, όμως, να δι-

είχε ορίσει να επισκεφθεί την Τουρκία για να διορθώσει τα πράγματα - πέντε ολόκληρες εβδομάδες μετά την απόπειρα πραξικοπήματος. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, ο Μπάιντεν αισθάνθηκε υποχρεωμένος να ζητήσει συγγνώμη για την καθυστερημένη απάντηση των ΗΠΑ.

Σύμφωνα με τον πρώην σύμβουλο του Ομπάμα, Μπεν Ρόουιτς, στις συναντήσεις του Λευκού Οίκου ο Μπάιντεν «επανειλημμένα» ισχυριζόταν ότι η μακρά εμπειρία του τον έχει διδάξει πως «όλη η εξωτερική πολιτική είναι επέκταση των προσωπικών σχέσεων». Εάν συμβαίνει αυτό, φαίνεται ότι οι σχέσεις ΗΠΑ - Τουρκίας επί προεδρίας Μπάιντεν θα έχουν μια μεγάλη ανηφόρα να ανέβουν. Τόσο ο Μπάιντεν όσο και ο Ερντογάν είναι ρεαλιστές. Η προσωπική ιστορία μπορεί να διαδραματίσει ρόλο, αλλά η πορεία των διμερών σχέσεων θα καθοριστεί κυρίως από τα ζητήματα. Παρά τις εντάσεις, ο Μπάιντεν φαίνεται να πιστεύει ότι έχει τουλάχιστον κάποια σχέση με τον Τούρκο ηγέτη.